

VERSLAG

VAN BESPREKING

Ontwerpatelier
vooroever noord
Versterking
IJsselmeerdijk

DATUM BESPREKING

28 juni 2023,
Kantoor
Zuiderzeeland,
13.30u. - 16.00u.

DEELNEMERS

Leo Bruinzeel
(Vogelbescherming),
Marco Siebelink
(Engie
Maximacentrale),
Arjan van der Veen
en Gilbert van Dijk
(Gemeente Lelystad),
Jacco Maissan en
Nicolai Bolt (Teams)
(Provincie Flevoland),
Willem Kuijsten (RWS
IJsselmeergebied),
Arjen Veerman en
Kees Lindhout
(Windplan Blauw),
David-Jan Smeenge,
Toine de Gier en
Janneke Eerens-
Kostense (ZZL),
Sander Post, Michiel
Brink, Bas van
Spronsen en Jeroen
de Bode (RHDHV)

AFWEZIG

OPGEMAAKT DOOR

J. de Bode

AFSCHRIFT

Dossier

1. Doel van ontwerpatelier vooroever Noord

Aan de hand van een presentatie, die in de mail behorende bij deze notulen is bijgevoegd, zijn de mogelijkheden voor het ontwerp van de vooroever Noord, tussen grofweg de Maxima centrale en de Ketelbrug in, gepresenteerd.

Het doel van de sessie was om de integrale ontwerpafwegingen en -uitdagingen van de vooroever te bespreken. De nadruk lag daarbij op het maximaliseren van ecologische voordelen rekening houdend met de waterveiligheidseisen. Input hierop was nodig om afgewogen keuzes te kunnen maken en richting te kunnen geven aan het ontwerp.

2. Het ontwerpatelier

Het ontwerpatelier werd gefaciliteerd door Janneke Eerens en opgestart met een toelichting op het project. Bij de check-in is aan de deelnemers gevraagd welk woord ze met de sessie associeerden. De volgende woorden zijn genoemd: Haalbaar, ruimtelijke kwaliteit, biodiversiteit (2x), natuurkwaliteit, onderwaternatuur, otter, ambitie, hoe, maakbaarheid, mogelijkheid, kwaliteit, macrofauna, argument en verbinding.

Vervolgens heeft Michiel Brink een toelichting gegeven op het ruimtelijkskwaliteitskader. Deze toelichting werd vervolgd met een toelichting op het ontwerp, de mogelijkheden en de kansen door Sander Post.

Figuur 2-1) Foto van het ontwerpatelier.

3. Discussie op de stellingen

In totaal waren er zes stellingen voorbereid die de basis vormden voor de discussie. Elke deelnemer dacht eerst zelf na over de stelling en bediscuseerde deze vervolgens met een andere deelnemer. Daarna werd de stelling in een groep van vier besproken. Tot slot werden de standpunten van de verschillende groepen met iedereen gedeeld. In verband met de tijd lag de focus op de eerste drie stellingen. Deze waren:

- 1. Wat is vanuit ecologisch oogpunt de beste aanlegmethode?**
Een vooroever snel met veel overhoogte aanleggen of een vooroever aanleggen bij NAP -1 meter en frequent bijstorten.
- 2. Wat heeft vanuit ecologisch oogpunt de voorkeur?**
Een stoere, robuuste vooroeverdam op NAP +1 meter met weinig onderhoud of een vooroeverdam die permanent onder water ligt en zo veel onderhoud vereist.
- 3. Wat is jullie streefbeeld van deze vooroever?**
In andere woorden, wanneer is het geslaagd en welke kansen en uitdagingen zien jullie nog meer?

De overige drie vragen die niet nadrukkelijk zijn behandeld waren:

- 4. Hoe blijft de waterkwaliteit goed en voorkomen we temperaturen boven de 30 graden?**
- 5. De vooroever kan bij sterke wind uit het zuid-oosten droogvallen. Is dit gunstig of niet?**
- 6. Wat zijn jullie ideeën om het futenrustgebied vorm te geven?**

4. Opbrengst uit discussie

De discussie van de verschillende vragen heeft veel nieuwe informatie opgeleverd. Deze informatie is hieronder per vraag samengevat.

Vraag 1: **Wat is vanuit ecologisch oogpunt de beste aanlegmethode?**

Antwoord: Er is geen duidelijke voorkeur aangegeven voor één van de twee aanlegmethodes voor de vooroever.

Op een vooroever aangelegd met een overhoogte kwamen de volgende reacties: vorming houtengewassen, minder verstoring, betere waterkwaliteit (minder vertroebeling), eerst lang droog, vasthouden water bij aanleg om wilggroei te remmen, in één keer goed.

Op een vooroever aangelegd op NAP -1 meter met frequent bijstorten kwamen de volgende reacties: Slikkige oevers leidt tot meer steltlopers, meer controle op natuurontwikkeling en mogelijkheid om bij te sturen. Bijstorten kan flexibeler, ontwikkelingen maximaliseren, monitoren, leidt wel tot verstoring, tijdelijke verslechtering waterkwaliteit (slib). Reset wel gewenst, beter watersysteem. Diversiteit is interessant, alternerend.

Vraag 2, **Wat heeft vanuit ecologisch oogpunt de voorkeur?**

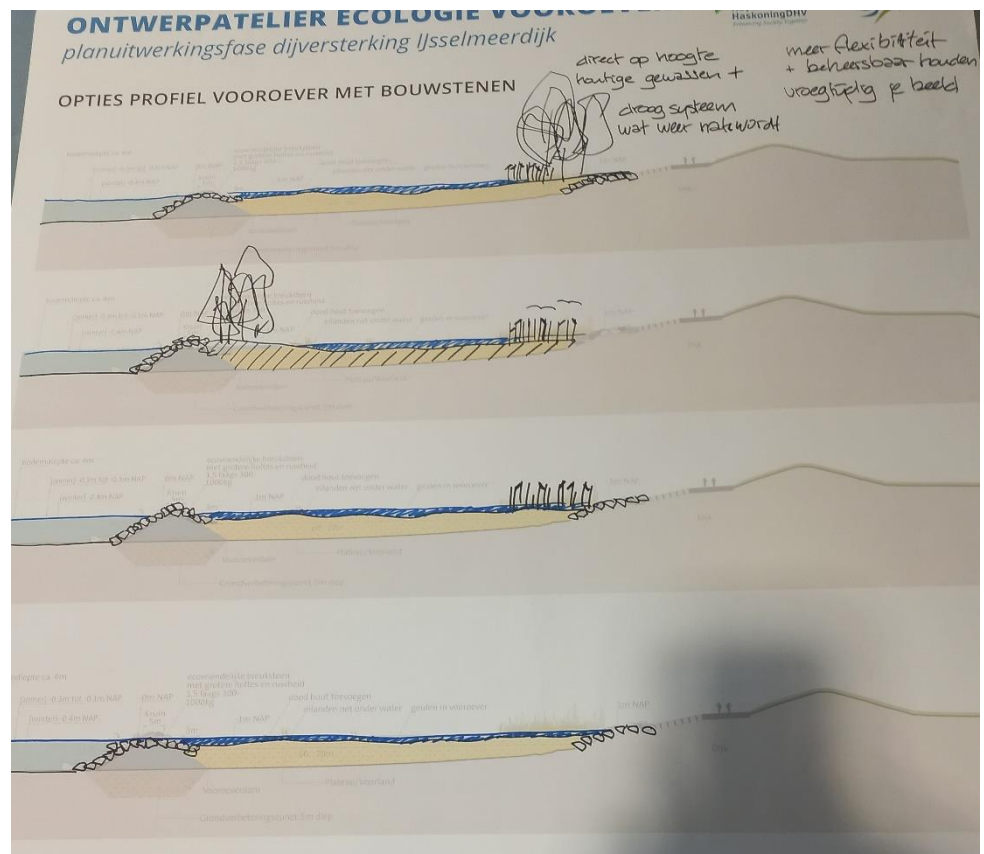
Antwoord: De reacties op de verschillende typen vooroeverdam waren niet volledig onderscheidend en hingen af van het ontwerp en onderscheidend vermogen ingegeven door de veranderende waterstanden op de locatie van vooroever noord.

Verder werden de volgende concepten genoemd: onderwaternatuur is belangrijk, waterplanten, macro fauna en plek voor vis. Overstroombare dam lijkt minder vogels aan te trekken. Mogelijk minder interessant voor aalscholvers. Hier wordt een relatie met aanvaringen met windmolens genoemd, maar niet onderbouwd. Risico is niet goed in te schatten. Afhankelijk van hoogte van de dam zal er veel of weinig dynamiek achter de dam zijn. Dit heeft invloed op de vorming en ontwikkeling van vegetatie. Veel dynamiek is weinig riet. Hoge dam geeft meer luwte, meer ecologische ontwikkeling. Doorgangen zullen ook bepalend zijn voor succes. Houtige gewassen in vooroever kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan organisch stof in het water. Dit is nergens rond het IJsselmeer beschikbaar. Door de vooroever met een strekdam dicht te maken en de opening bij de Maxima Centrale weg te halen komt de warmwaterpluim niet op de vooroever en de stroming van de pluim niet richting de koelwater inlaat. Houtgroei op de vooroever bij de MC kan door schaduwwerking voor koeling zorgen. Kortdurend droogvallen hoeft niet heel erg te zijn indien fauna door de dam weg kan.

Daarnaast is aan de deelnemers de vraag gesteld of er een mogelijkheid is om te experimenteren met verschillende typen vooroevers. De opties die hier naar boven kwam waren:

1. Hoge begroeiing en riet alleen aan de dijkzijde van de vooroever. Op de rest van de vooroever is geen begroeiing aanwezig,
2. Hoge begroeiing langs de vooroeverdam en een rietkraag langs de dijk met in het midden open water.
3. Alleen een rietkraag langs de dijk en verder geen begroeiing op de vooroever.
4. Geen begroeiing op de gehele vooroever.

Deze opties zijn visueel weergegeven in Figuur 4-1.

Figuur 4-1) Schematisch afbeelding van de verschillende opties met betrekking op de aanwezige vegetatie op de vooroever.

Vraag 3: **Wat is jullie streefbeeld van deze vooroever?**

Antwoord: De vooroever wordt als geslaagd beschouwd als de volgende elementen aanwezig zijn:

1. Mooi ontwikkelde moerraszona met macrofauna, vis en vogels;
2. Als de slachtoffers door windmolens beperkt blijven;
3. Wens om de belangen van andere partijen niet te schaden, genoemd door Maxima centrale en Windpark Blauw;
4. Waterplanten, vis en mossel.

De opgehaalde argumenten worden meegewogen, samen met de andere zaken in ontwerploop 1 en dan in een volgend ontwerpatelier in ontwerploop 2 teruggekoppeld.

5. Uitchecken

Alle woorden die genoemd zijn bij de start van de sessie zijn besproken tijdens het atelier. Daarnaast gaven de deelnemers de volgende zaken ter afsluiting mee aan het projectteam:

1. De ambitie is groot, kies er iets uit en ga dat maken. Je kan niet alles tegelijk doen;
2. Er is geen eenduidig ecologisch antwoord. Zoek een goede combinatie met het aanwezige windmolenpark;
3. Veel ideeën en belangen, weeg het af tot een maakbare optie.
4. Het wordt waarschijnlijk in het groot tuinieren, beheer kan een grote opgave worden;
5. De natuur die jullie willen maken is niet gedefinieerd. Als je een keuze maakt voor onderwaternatuur leidt dat tot een verbetering van het hele IJsselmeersysteem, kraamkamers voor vis, waterplanten etcetera;
6. Is er ruimte voor het uitvoeren van ecologische pilots?;
7. Vele invalshoeken;
8. Niet alles kan tegelijk, dat dwingt tot het maken van keuzes;
9. Alles wat de ecologie verbeterd is al een verbetering voor het systeem, vooral zachte structuren en gradiënten.